

Annika Mattila

LÄHIHOITAJIEN JA LÄHIHOITAJAOPISKELIJOIDEN
KOKEMUKSIA SUOMEN PUNAISEN RISTIN LÄHIHOITAJA
OMAISHOITAJAN TUKENA - KURSSISTA

Hoitotyön koulutusohjelma

2015

LÄHIHOITAJIEN JA LÄHIHOITAJAOPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA SUOMEN PUNAISEN RISTIN LÄHIHOITAJA OMAISHOITAJAN TUKENA - KURSSISTA

Mattila, Annika
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Elokuu 2015
Ohjaaja: Myllymaa, Tapio
Sivumäärä: 31
Liitteitä: 4

Asiasanat: Suomen Punainen Risti, omaishoitaja, lähihoitaja, palveluoppiminen, vapaaehtoistyö ja ystävätoiminta.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin antamat valmiudet lähihoitajaopiskelijoille kohdata omaishoitaja ja työelämässä olevien lähihoitajien kokema hyöty kurssin käymisestä omaa työtä ajatellen.

Opinnäytetyön tiedonantajia olivat kurssin käyneet Sataedun Harjavallan yksikön ja Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen lähihoitajaopiskelijaryhmät ja joukko Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksesta valmistuneita lähihoitajia.

Kysely toteutettiin verkkokyselynä, joka koostui kolmesta avoimesta kysymyksestä. Tutkimuskysymykset käsittelivät kurssista saatuja valmiuksia, saatujen oppien hyödyntämistä sekä vapaaehtoistyön toteuttamista kurssin käymisen jälkeen. Verkkokyselyt toteutettiin tammi-huhtikuun 2015 aikana.

Verkkokyselyyn vastaajien mielestä kurssi tarjosi jonkin verran valmiuksia, sisälsi informaatiota ja antoi tietoa omaishoitajien raskaasta työstä. Verkkokyselyn vastauksista kävi ilmi, että Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin sisältöä voisi kehittää. Lähihoitajaopiskelijat kokivat saaneensa enemmän tietoa Suomen Punaisesta Rististä kuin omaishoitajista ja omaishoitajuudesta. Valmis lähihoitaja koki saaneensa tietoa kurssilta liittyen omaishoitajiin.

PRACTICAL NURSES' AND PRACTICAL NURSING STUDENTS'
EXPERIENCES OF THE COURSE SUPPORT GIVEN BY A PRACTICAL
NURSE TO HOME CARERS

Mattila, Annika
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing
August 2015
Supervisor: Myllymaa, Tapio
Number of pages: 31
Appendices: 4

Key words: Finnish Red Cross, home carer, practical nurse, service-learning, voluntary work and friendship activities

The purpose of this Bachelor's thesis was to chart the experiences of a course *Support given by a practical nurse* for practical nurses and students arranged by the Finnish Red Cross. The aim was to find out what kind of skills the practical nurses and students developed in meeting a home carer. Another aim was to chart the benefits of the course for practicing practical nurses for their work.

The method of the thesis was an inquiry which was carried out as a web inquiry. The respondents consisted of practical nursing students from Harjavalta Unit of Sataedu and practical nurses who had graduated from Karkku Domestic and Social Services School. The inquiry included three open questions on the abilities the course provided, how the learning could be used and voluntary work after the course. The inquiry was carried out in the spring 2015.

According to the respondents the course provided some abilities. It gave information of the heavy nature of the home carer's work. Most of the respondents thought that the content of the course should be developed. In their opinion, they got more information of the Finnish Red Cross than of home carers and being a home carer. However, practising practical nurses thought that they had received information of home carers.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SUOMEN PUNAINEN RISTI.....	6
2.1	Suomen Punaisen Ristin ystävätoiminta.....	6
2.2	Omaishoitajien tukitoiminta Suomen Punaisen Ristin Satakunnan piirissä	7
3	SUOMEN PUNAISEN RISTIN LÄHIHOITAJA OMAISHOITAJAN TUKENA- KURSSIKOKONAISUUS	7
4	OMAISHOITO JA OMAISHOITAJUUS	8
5	VAPAAEHTOISTYÖ JA VAPAAEHTOISTOIMINTA.....	9
5.1	Määritelmiä.....	10
5.2	Vapaaehtoiset ja ammattilaiset	10
5.3	Suomalaisten asennoituminen vapaaehtoistoimintaan.....	11
5.4	Vapaaehtoistoiminnan periaatteet	11
6	OPISKELIJAT VAPAAEHTOISTOIMINNASSA.....	12
7	PALVELUOPPIMINEN	14
8	LÄHIHOITAJA.....	15
9	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	17
10	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	17
10.1	Laadullinen tutkimus	17
10.2	Sisällön analyysi	18
10.3	Kohderyhmä.....	20
10.4	Taustatiedot.....	20
10.5	Aineiston keruu.....	20
11	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	21
11.1	Kurssilta saadut valmiudet.....	21
11.2	Kurssilta saatujen oppien hyödyntäminen	22
11.3	Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen kurssin jälkeen	22
12	POHDINTA.....	23
12.1	Eettisyys.....	23
12.2	Luotettavuus.....	24
13	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
	LÄHTEET.....	29
	LIITEET	

1 JOHDANTO

Yhä useammin ikääntyvä väestö pyritään hoitamaan kotona. Usein kotona on myös parempikuntoinen puoliso. Kun pariskunnan toisen osapuolen kunto huononee, tulee terveemmästä osapuolesta usein omaishoitaja. Omaishoitajien on vaikea antaa vastuu hoidettavastaan toisille esimerkiksi silloin kun hoidettava joutuu sairaalahoitoon. Usein omaishoitaja viettää päivänsä hoidettavan vierellä sairaalajaksojenkin aikana, eikä anna itselleen lupaa levätä. Tästä johtuen Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin antamaa tietoa ja hyötyä on hyvä tarkastella lähihoitajan näkökulmasta. Yhä useammin hoitohenkilökunta kohtaa omaishoitajia työssään.

Lähihoitajilla tulisikin olla tieto, mitä on omaishoitajuus ja mitä kuuluu omaishoitajan arkeen. Tähän Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena-kurssikokonaisuus pyrkii antamaan pohjatietämyksen samalla kertoen vapaaehtoistyön merkityksestä omaishoitajien tukena.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin antamat valmiudet lähihoitajan työtä ajatellen ja samalla selvittää, jäivätkö kurssin suorittaneet lähihoitajaopiskelijat ja lähihoitajat mukaan vapaaehtoistoimintaan.

2 SUOMEN PUNAINEN RISTI

Suomen Punainen Risti on yksi Suomen suurimmista kansalaisjärjestöistä. Sen tehtävänä on antaa apua eniten tarvitseville Suomessa ja se toiminta on myös kansainvälistä. Suomen Punainen Risti järjestää valtakunnallisella tasolla erilaisia koulutuksia ja projekteja muun muassa ensiapukursseja, Nälkä-päivä-keräyksen ja se osallistuu erilaisiin tapahtumiin. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

Suomen Punaisella Ristillä on useita erilaisia toimintamuotoja, niitä ovat muun muassa ystävöiminta, omaishoitajien tuki, keräykset, veripalvelu, nuorten turvatalot, ensiapuryhmät, ensiapukoulutus, hätäapu kotimaan onnettomuustilanteissa, vapaaehtoisen pelastuspalvelun koordinointi, terveystieteet, varhaisnuorten kerhot ja leirit sekä maahanmuuttajien tukeminen ja vastaanottokeskukset. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

Suomen Punaisessa Ristissä toimii 45 000 aktiivista vapaaehtoista, siihen kuuluu 90 000 jäsentä, säännöllisiä lahjoittajia on 60 000 ja verenluovuttajia on vuosittain 150 000. Vapaaehtoiset toimivat oman paikkakuntansa paikallisosaston alaisuudessa, osastoja on yli 500. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

2.1 Suomen Punaisen Ristin ystävöiminta

Suomen Punaisen Ristin tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia vuorovaikutukseen sekä sosiaalista tukea erityisesti niille, joilla on vaara jäädä yksin ja jotka kaipaavat yhteyttä muihin ihmisiin. Ystävöiminnalla pystytään vahvistamaan ihmisten hyvinvointia ja lisäämään yhteisöllisyyttä. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

Suomen Punaisen Ristin ystävöiminta perustuu alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin ja sitä toteutetaan paikallisesti jo yli 350:ssä Suomen Punaisen Ristin osastossa. Ystävöiminnan piirissä on noin 25 000 henkilöä. Osastoissa toteutetaan monimuotoista ystävöimintää ja muita sosiaalipalvelutoimintoja. Niitä johtaa ystävöiminnan

yhteyshenkilö. Ystävätoiminta voi olla kahdenkeskeistä tai ryhmätoimintaa, kerta-luonteista tai pitkäaikaista. Monimuotoisen toiminnan kautta tarjotaan tukea ja virikkeitä vanhuksille, nuorille, maahanmuuttajille, omaishoitajille, laitoksessa asuville sekä vangeille. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

2.2 Omaishoitajien tukitoiminta Suomen Punaisen Ristin Satakunnan piirissä

Suomen Punaisen Ristin Satakunnan piirin alueella omaishoitajien tukitoiminnassa ovat mukana tällä hetkellä Euran, Eurajoen, Harjavallan, Ikaalisten, Karvian, Koke-mäen, Lavian, Punkalaitumen ja Säkyli-Köyliön osastot sekä Sastamalan alueella Vammalan osasto. Omaishoitajien tukitoiminnan keskeisenä tavoitteena on omaishoitajien henkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja heidän jakamisensa tukeminen. Omaishoitajien tukitoimintaa toteuttavat osastot järjestävät vertaistukea, virkistystoimintaa, koulutusta ja ohjausta kaikille omaishoitotyötä tekeville. Siihen ei vaikuta onko henkilö sopimusomaishoitaja vai ei. Tukiryhmiä ohjaavat ja ystävähenkilöinä toimivat Suomen Punaisen Ristin kouluttamat vapaaehtoiset. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

3 SUOMEN PUNAISEN RISTIN LÄHIHOITAJA OMAISHOITAJAN TUKENA- KURSSIKOKONAISUUS

Lähihoitaja omaishoitajan tukena -kurssikokonaisuuden tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden ammatillista osaamista antamalla tietoa ja lisäämällä heidän ymmärrystään omaishoitajuudesta sekä omaishoitajien kanssa toimimisesta. Kurssin aikana opiskelijat oppivat perustiedot vapaaehtoistoiminnasta sekä Suomen Punaisesta Rististä. Opiskelijat saavat kurssista valmiudet Suomen Punaisen Ristin omaishoitajien tukitoimintaan sekä ystävätoiminnassa toimimiseen. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

Kurssi rakentuu kuudesta tapaamiskerrasta. Kahden viimeisen tapaamiskerran välissä opiskelijat toteuttavat esimerkiksi virkistyspäivän tai hemmottelupäivän (toiminnallisen tapahtuman) omaishoitajille tai vaihtoehtoisesti he järjestävät muutaman ryhmätapaamisen omaishoitajaryhmälle (yhdele tai useammalle). Omaishoitajien tukitoiminnan aluetyöntekijä on vastuussa siitä, että opiskelijoilla on käytettävissään paikallinen omaishoitajaryhmä, jolle suunniteltu toiminta on mahdollista kohdentaa. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

Kurssilla käytettävä materiaali koostuu erikseen kurssia varten rakennetusta omaishoitajuutta käsittelevästä materiaalista ja ystävätoiminnan kurssin yleisen osan materiaaleista. Kurssi kestää kaikkiaan 40,5 tuntia, tästä teoriaosaan kuluu 22 x 45 min eli noin 16,5 tuntia. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015.)

4 OMAISHOITO JA OMAISHOITAJUUS

Omaishoitoa on haasteellista määritellä, koska jokainen tilanne, joissa esimerkiksi aviopuolisoiden arki muuttuu omaishoidoksi on erilainen. Usein hoitosuhde kehittyy vähitellen ja läheisestä ryhdytään huolehtimaan tämän terveydentilan ja toimintakyvyn huonontuessa. Läheiselle annettu apu voi olla kotitöitä, henkilökohtaista apua, liikkumisessa avustamista, turvallisuudesta huolehtimista, seurantaa sekä erilaisia sairauksiin liittyviä hoitotoimenpiteitä. (Kehusmaa 2014, 20.)

Voutilainen, Kattainen & Heinonen (2007) luokittelevat omaishoitotilanteita muun muassa avun laadun sekä sen jatkuvuuden mukaan. Kattainen, Muuri, Luoma & Voutilainen (2008) tekemässä tutkimuksessa auttaminen jaetaan neljään osaluokkeeseen: kodin ulkopuoliseen, henkilökohtaisiin päivittäisiin toimintoihin, sairaanhoidollisiin toimenpiteisiin ja kotitöihin.

Omaishoitajuus on rooli, joka yhdistyy omaishoitajan elämään ja jo olemassa olevien roolien joukkoon. Omaishoitajan omassa identiteetissä usein vahvimpana roolina korostuu puoliso, lapsi tai vanhempi kuin hoitajan ja auttajan rooli. Omaishoita-

juusidentiteetti muodostuu hiljalleen siitä, kun hän yhdistää elämänsä kaikki roolit yhdeksi kokonaisuudeksi esimerkiksi puolison ja omaishoitajan roolin. Omaishoitaja voi kohdata ennakkoluuloja omaishoitajaksi ryhtymisen takia. Miehillä omaishoitajaksi ryhtyminen vaatii usein enemmän asioiden työstämistä sekä uusien asioiden opettelua kuin naisilta. Miehet joutuvat usein myös perustelevaan päätöstään ryhtyä omaishoitajaksi. (Kaivonen & Nissi-Onnela 2011, 58-59.)

Omaishoitaja on henkilö, joka huolehtii sairaasta, vammaisesta tai ikääntyvästä läheisestään. Hänen on oltava hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö. Omaishoitajille kuuluu omaishoidon tuki, jolla ei ole ikärajoja. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2014.)

Sopimusomaisohitaja on omaishoitaja, jonka kanssa on laadittu toimeksiantosopimus omaishoitajana toimimisesta. Hänellä on oikeus hoitopalkkioon, erilaisiin palveluihin sekä vapaapäiviin. Sopimus omaishoitajana toimimisesta laaditaan, mikäli laissa määriteltävät sopimusomaisohidon yleiset kriteerit täyttyvät sekä hoito on vaativaa ja sitovaa. (Raassina 2013.)

Muu omaishoitaja on henkilö, joka osallistuu omaisensa tai läheisensä hoitoon. Hoito tapahtuu hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellyllä tavalla ilman toimeksiantosopimusta. (Raassina 2013.)

5 VAPAAEHTOISTYÖ JA VAPAAEHTOISTOIMINTA

Vapaaehtoistoiminta on moniulotteinen ja keskeinen yhteiskunnan osa-alue, koska se seuraa yhteiskunnallisia muoti-ilmiöitä ja muutoksia samalla aikaansaaden niitä. Vapaaehtoistoiminnassa korostuvat erilaisten yksilöiden perinteiset yhteistyön tavat, antamisen sekä auttamisen arvot ja osallisuus yhteiseen toimintaan. (Nylund & Yeung 2005, 13.)

5.1 Määritelmiä

Euroopan Parlamentin vuoden 2009 mietinnöissä vapaaehtoistoiminta määritellään seuraavalla tavalla: ”*Vapaaehtoistyö tarkoittaa kaikenlaista vapaaehtoista toimintaa, jolla voi olla virallista, muodollista, epävirallista tai ammatillista koulutusta, jota toteutetaan omasta vapaasta tahdosta, halusta ja motivaatiosta ilman ansaitsemistarkoitusta.*” (Euroopan Parlamentin mietintö 24.11.2009.)

Vapaaehtoistoiminta on määritelty tutkimuksissa yleensä kahden käsitteen avulla: vapaaehtoisuus ja palkattomuus. Vapaaehtoistoimintaa ja vapaaehtoistyötä käytetään myös usein synonyymisinä käsitteinä suhteessa toisiinsa. (Pessi & Oravasaari 2010,6.) Pessi & Oravasaari (2010) viittaavat Govaart ym. (2001) jakaneen vapaaehtoistoiminnan kolmeen eri muotoon. Se voi olla keskinäistä tukea, auttamista tai yhteiskunnallista osallistumista. Vapaaehtoistoiminta määritellään eri kulttuureissa ja maissa eritavoin. Yhtenäisiä elementtejä näille määritelmille ovat kuitenkin palkattomuus ja pakottoman toiminta, jota tehdään muiden ihmisten ja yhteisön hyväksi. (Pessi & Oravasaari 2010, 6.)

Vapaaehtoistyö voidaan jakaa kahteen osaan, reflektiiviseen eli itseen kohdistuvaan vapaaehtoistyöhön, ja kollektiiviseen eli itsestä poispäin suuntautuvaan. Reflektiivinen vapaaehtoistyö on luonteeltaan itsenäistä, mihinkään sitoutumatonta ja hetkitäistä. Kollektiivinen vapaaehtoistyö on perinteistä, elämän tasapainoon, vallitsevaan yhteisöllisyyteen, ja vastuullisuuteen nojaavaa sekä se saattaa olla uskuntoon perustuvaa vapaaehtoisuutta. Tutkijat ovat huomanneet, että nykyään on enemmän reflektiivistä kuin kollektiivista vapaaehtoisuutta, johtuen sen sitoutumattomuudesta ja kertaluontoisuudesta. (Grönlund 2012, 30.)

5.2 Vapaaehtoiset ja ammattilaiset

Vapaaehtois- ja kansalaistoiminta ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana puhuttaneet tutkijoita, kansalaisia, päättäjiä sekä sosiaali- ja diakoniatyön ammattilaisia.

Samalla esille on noussut myös keskustelu ammattilaisten ja vapaaehtoisten välillä vallitsevasta työnjaosta: mikä on kenenkin vastuu ja mitkä tehtävät kuuluvat ammatillisille ja/tai mitkä vapaaehtoisille. Päättäjät ja poliitikot ovat osoittaneet kiinnostusta vapaaehtoistoimintaan kansalaisten mahdollistamana voimavarana, sillä tulevaisuudessa sosiaali- ja terveyspalvelut eivät riitä vastaamaan kaikkien kansalaisten tarpeita, minkä seurauksena vapaaehtoistoiminnalla ja sen saatavuudella tulee olemaan suuri merkitys. (Nylund & Yeung 2005, 13-14.)

Valliluodon (2014) tekemistä haastatteluista käy ilmi, että vapaaehtoistoiminta ja ammattityö voivat olla hyvinkin samankaltaista eritoten sosiaali- ja terveysalalla. Haastateltavat kertoivat, että vapaaehtoistoimintaa kuvastavat vapaaehtoisuus sekä halu auttaa. Vapaaehtoisilla ei ole samoja velvollisuuksia kuin palkkatyössä olevalla henkilökunnalla, tästä esimerkkinä haastatteluissa mainittiin muun muassa työvuorolistat. (Valliluoto 2014, 51.)

5.3 Suomalaisen asennoituminen vapaaehtoistoimintaan

Yeung (2002) tekemässä tutkimuksessa suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan kirjassaan *Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta?* vastaajien mielikuvat vapaaehtoistyöstä erosivat toisistaan todella paljon ja olivat erilaisia. Nuorien mielikuvat koostuvat pääasiassa vanhus- ja nuorisotyöstä, palkattomuudesta, varainkeruusta sekä yhdessä toimimisesta. Ikääntyneemmän väestön mielikuvat liittyvät suurimmaksi osaksi hyvän tekemiseen. Nykyään vapaaehtoistyöksi ajatellaan kaikki vapaaehtoisuuteen perustuva palkaton työ, muun muassa liikuntaseuroissa toteutettava talkootyö. (Yeung 2002, 20.)

5.4 Vapaaehtoistoiminnan periaatteet

Suomessa vapaaehtoistoiminnan periaatteiksi on määritelty vastavuoroisuus, tasiarvoisuus, vapaaehtoisuus, yhteinen ilo, palkattomuus, yksilön itsemääräämisoikeuden toteuttaminen, ei-ammattillisuus ja luotettavuus. Vapaaehtoistoimija mielletään

yhteistyökumppaniksi, jota sitovat vaitiolovelvollisuus, puolueettomuus ja vastuuntuntoisuus. Hänen tulee saada toimintaansa tukea ja rohkaisua päätaholta. (Yeung 2002, 11.) Ihmisen omilla arvoilla on vaikutusta vapaaehtoistoimintaan osallistumiseen. Eniten toimintaan osallistumiseen vaikuttavat universaalit arvot, joilla tarkoitetaan sitä että, ihmisellä on taipumus huolehtia myös lähipiirinsä ulkopuolisista ihmisistä ja asioista. (Grönlund & Pessi 2008, 128.)

Vapaaehtoisia koulutetaan ja perehdytetään erilaisiin tehtäviin, mutta he eivät voi kuitenkaan tehdä tiettyä pätevyyttä tai koulutusta edellyttäviä tehtäviä. Koulutukset sekä perehdytykset ovat yleensä lyhyitä, muutamia päiviä tai iltoja kestäviä kokonaisuuksia. Vapaaehtoistoiminnan määritelmässä todetaan usein, että toimintaa toteuttaa tavallisen ihmisen tiedoilla ja taidoilla. Sosiaali- ja terveysalalla kyse on usein ihmiskontaktin liittämistä palvelujärjestelmään. (Valliluoto 2014, 51.)

6 OPISKELIJAT VAPAAEHTOISTOIMINNASSA

Useassa oppilaitoksessa opiskelijoiden on mahdollista liittää vapaaehtoistoiminta osaksi omia opintojaan. Puhutaan laajentuneesta oppimiskäsityksestä, jonka myötä erilaisissa ympäristöissä sekä erilaisilla tavoilla kerättyä kokemusta tunnustetaan ammatillisen kasvun kannalta merkitykselliseksi. (Kannelsuo & Salmenkangas 2004, 4.)

Organisaation ja oppilaitoksen välinen yhteistyö sisältää säännöllisesti tapahtuvaa kommunikaatiota ja yhteistoimintaa. Kommunikoinnissa ja yhteistoiminnassa jokaisen osallistujan roolin tulee olla merkityksellinen. Onnistuneen vapaaehtoistoiminnan kautta tapahtuvan oppimisen lähtökohdiksi on määritelty muun muassa vastavuoroisuus, yhdessä suunnittelu, roolien selkeys, jatkuva vuoropuhelu toimijoiden välillä sekä oppilaitosten selkeästi määrittelemät tavoitteet. (Kannelsuo & Salmenkangas 2004, 7.)

Useissa tutkimuksissa on todettu, että vapaaehtoistoiminta osana opiskelua saa aikaan positiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia ovat muun muassa opiskelijoiden empatiakyvyn sekä ajattelun että persoonallisuuden kehittyminen, elämäntaitojen kehittyminen, itseluottamuksen ja vastuullisuuden paraneminen. Opiskelun ja vapaaehtoistoiminnan yhdistämisen on huomattu lisäävän myös opiskelijoiden sitoutumista ja motivaatiota opiskeltavaan asiaan. Vapaaehtoistoiminnan kautta oppisella on paljon merkittäviä etuja. Sen avulla saavutetaan parempia oppimistuloksia, koska opiskelijat sitoutuvat ja he ovat myös uteliaampia asioita kohtaan, joita he kohtaavat vapaaehtoistoiminnassa. Kun opiskelija soveltaa käytäntöön teoriassa oppimiaan asioita, oppimistuloksetkin paranevat. Oppinen on kiinteästi yhteydessä opiskelijan omaan arvomaailmaan ja vapaaehtoistoiminnan onkin todettu vaikuttavan ihmisen elämään myönteisellä tavalla. (Manninen & Raatikainen 2014, 7.)

Vapaaehtoistoimintaa voi toteuttaa kuka tahansa itsellä olevien taitojen puitteissa. Metropolian ammattikorkeakoulun KAMU-hankkeen kautta on selvinnyt, että vapaaehtoistoimintaan liittyvä koulutus on hyödyksi opiskelijoille heidän harjoittelunsa alussa. Opiskelijoille on hyödyllistä oppia erottamaan toisistaan vapaaehtoisen ja ammattilaisen roolit, sillä he edustavat molempia rooleja opintojensa aikana. Koulutuksen merkityksellisyys korostuu tukihenkilötoiminnassa, joka vaatii sitoutumista ja on kestoaltaan pitkäaikaista. Tämän vuoksi koulutus on huomattavasti erilainen sisällöltään ja pituudeltaan kuin tilanteissa, joissa vapaaehtoistoiminnan harjoittelu rakentuu tapahtumien järjestämisen ympärille. (Kannelsuo & Salmenkangas 2004, 7.)

Vapaaehtoistyö osana opiskelua saattaa olla opiskelijoille ja opettajille hyödyllinen oman maailmankuvan laajennusprojekti, jonka avulla voi kyseenalaistaa ja katsella jo olemassa olevia ajatusmalleja ja toimintatapoja uudesta näkökulmasta. Vapaaehtoistyön tekemisen myötä opiskelija voi monipuolistaa ammattialaansa sekä oppia uudenlaisen logiikan tekemiseensä, jonka perustana eivät ole taloudelliset arvot. (Ropo & Erikson 2001, 52.)

Tulevaisuudessa vapaaehtoistyön tekemisen antama työkokemus korostuu positiivisena asiana työnhaussa. Yhä useammat vastavalmistuneet hakevat samoja työpaikkoja ja vapaaehtoistyö nouseekin niin sanotuksi valttikortiksi. On huomioitava, että vapaaehtoistyön tekeminen laajentaa ansioluetteloa sekä luo uusia näkökulmia. Se ker-

too aktiivisuudesta ja käytännön kokemuksesta, jonka työnantajat tulkitsevat usein positiiviseksi asiaksi. Työnantajat tulevat korostamaan verkostoitumisen merkitystä valitessaan uusia työntekijöitä. (Workingabroad:n www-sivut 2014.)

7 PALVELUOPPIMINEN

Palveluoppiminen, service learning, on menetelmä, jossa yhdistyvät tietojen kehittäminen ja yhteiskunnallinen osallistuminen. Se on osa oppimisprosessia, joka läpikäydään koulutyön yhteydessä. Palveluoppiminen tapahtuu yleensä koulussa, jolloin tarjottava palvelu suunnitellaan, toteutetaan, reflektoidaan sekä yhdistetään oppimisisältöihin ja niihin liittyviin oppimistavoitteisiin. (Lehtinen & Tapiovaara 2012.)

Palveluoppimisessa yhdistyvät harjoittelu sekä teoria. Kansainvälisesti tätä kutsutaan myös yhteisösopimukseksi. Tavallisesti yhteisösopimus sisällytetään kurssiin, tätä kautta tapahtuu oppimista ja tavoitteisiin tähtäävää toimintaa. Hanke toteutetaan yhteistyössä erilaisten yhteistyötahojen kanssa, esimerkiksi järjestöjen. Hankkeen avulla opiskelijat oppivat yhdistämään teorian yhteistoimintaan. Sen kautta he saavat mahdollisuuden oppia aidossa ympäristössä toimimista ja kehittää yhteistyötaitojaan. Lisäksi opiskelijat saavat kokonaiskuvan yhteisön erilaisista tarpeista sekä mahdollisuuden auttaa yhteisöä. (Bandy 2015.)

Palveluoppimista voidaan luonnehtia opetus- ja oppimisstrategiaksi, jossa yhdistyy yhteiskunnallinen palvelu sekä oppimiskokemus. Oppimisprosessin aikana annetun ohjeistuksen ja jatkuvan rakentavan keskustelun avulla, rikastetaan oppimiskokemusta, vahvistetaan yhteisöjä sekä opetetaan kansalaisvastuuta. Palveluoppimisprosessissa vapaaehtoistyöllä mahdollistetaan opiskelijoiden opiskelun ja kansalaisaktiivisuuden liittyminen toisiinsa. (Kamu-hankkeen www-sivut 2013.)

Vapaaehtoistyöhön liittyvän palveluoppimisen kautta opiskelijat saavat kontaktin lähiympäristöönsä. Opiskelija havaitsee realistisesti oman yhteisönsä ongelmat ja näin ollen hän joutuu miettimään ratkaisuja niiden voittamiseksi. Palveluoppimisella on

myönteinen vaikutus opiskelijoiden taitoihin, arvoihin, asenteisiin sekä tietoihin. Lisäksi se antaa opiskelijalle mahdollisuuden kiinnittää huomiota ympäristöönsä ja sen tarpeisiin. He oppivat myös vastuunottoa palveluoppimisen kautta. Tähän liittyy vastuun ottaminen yksittäisistä ihmisistä ja yhteisöstä. Yhteisöjen tarpeet huomioidaan yhteistoiminnan ja toimintatapojen muokkaamisen kautta. (Kamu-hankeen www-sivut 2013.)

Palveluoppimisen pyrkimyksenä on lisätä sisältöä opiskelijoiden opintoihin. Sen ensisijaisena tavoitteena on kannustaa opiskelijoita vapaaehtoistyöhön ja kansalaisvastuun kantamiseen. (National Co-ordinating Centre for Public Engagement:n www-sivut 2009, 6.)

Palveluoppimisen lähtökohtana on, että tarve lähtee asiakkaasta ja asiakas on mukana suunnittelemassa palvelua. Kaikki osapuolet ovat tasavertaisia keskenään ja kaikkien mielipide tulee ottaa huomioon. Palveluoppimisen ohjauksen tulee olla tavoitteellista ja palautteenannon jatkuvaa. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua vapaaehtoisesti ja heillä on myös oikeus kieltäytyä siitä. Asiakkaan kanssa asetettavien tavoitteiden pitäisi olla joustavia, koska tilanteet voivat muuttua nopeastikin. Toteutettu toiminta mahdollistaa kaikkien siihen osallistuvien osapuolien oppimisen ja sen kautta kehittymisen. (Manninen, Raatikainen & Salmenkangas 2014.)

8 LÄHIHOITAJA

Lähihoitajan ammatti on kehittynyt hiljalleen vuosien saatossa. Opetusministeriö päätti vuoden 1998 loppupuolella pidentää lähihoitajakoulutusta. Tästä johtuen elokuusta 1999 lähtien peruskoulupohjainen koulutus on kestänyt kolme vuotta ja ylioppilaspohjainen koulutus kaksi vuotta. Lähihoitajakoulutus on laajuudeltaan 120 opintoviikkoa. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaminen oikeuttaa toimimaan lähihoitajana. (Ojala 2008, 96.) Lähihoitaja on nimikesuojattu ammattinimike (Ojala 2008, 26).

Lähihoitajan työhön kuuluu auttaa, tukea ja hoitaa kaikenikäisiä ihmisiä, joiden kulttuuritausta ja elämäntilanteet ovat erilaisia. Hänen työnsä on pohjimmiltaan terveyden edistämistä, sosiaalisen hyvinvoinnin tukemista ja sairauksien hoitamista. Hän kohtaa työssään erilaisia ihmisiä, elämäntilanteita, ristiriitoja ja tunteita. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että lähihoitaja osaa toimia oikein ja olla aidosti läsnä. Lähihoitajalla tuleekin olla myös hyvä eettinen osaaminen. (Ojala 2008, 114.)

Lähihoitajan toimintaa ohjaavat eettiset periaatteet ja hänen pitääkin osata toimia niiden mukaisesti. Eettisiä periaatteita ovat muun muassa vastuullisuus, ihmisarvon kunnioittaminen ja ihmistä arvostava kohtelu. Lähihoitajalla tuleekin olla hyvät vuorovaikutustaidot ja kyky toimia ristiriita tilanteissa. Lisäksi hänen pitää noudattaa ehdotonta salassapito velvollisuutta. (Ojala 2008, 114-115.)

9 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin antamat valmiudet lähihoitajaopiskelijoille kohdata omaishoitaja ja työelämässä olevien lähihoitajien kokema hyöty kurssin käymisestä omaa työtä ajatellen.

Opinnäytetyön tavoitteena on antaa välineitä Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin kehittämiseen. Verkkokyselyistä saadun palautteen pohjalta kurssia on mahdollista muokata ja sisältöjä kehittää.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia valmiuksia lähihoitajat ja lähihoitajaopiskelijat kokevat saaneensa Suomen Punaisen Ristin lähihoitaja omaishoitajan tukena-kurssista?
2. Miten kurssista saatuja oppeja on pystytty hyödyntämään?
3. Miten lähihoitajat ja lähihoitajaopiskelijat ovat toteuttaneet vapaaehtoistyötä Lähihoitaja omaishoitajan tukena kurssin käymisen jälkeen?

10 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

10.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus on tutkimus, jolla pyritään saamaan vastauksia niin, ettei käytetä tilastollisia menetelmiä. Laadullinen tutkimus perustuu sanoihin ja lauseisiin, kun määrällisen tutkimuksen perusta ovat luvut. Laadullisella tutkimuksella saatuja tuloksia ei pyritä yleistämään. Sen tavoitteena on kohteen ymmärtäminen, kuvaaminen ja tulkinnan tekeminen eli ilmiön perusteellinen ymmärtäminen. (Kananen 2014, 18.)

Laadullisen tutkimuksen kautta tehty aineiston tulkinta on tutkijan oma näkemys, johon vaikuttavat hänen tunteensa ja ymmärryksensä (Nieminen 2006, 215). Laadullisen tutkimuksen viimeinen vaihe ei ole analyysin tekeminen vaan sitä tehdään koko tutkimusprosessin ajan ja se ohjaa tiedonkeruuta ja tutkimusprosessia (Kananen 2014, 18).

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana toimii niin sanotun todellisen elämän kuvaaminen. Tämä tarkoittaa, että todellisuus on moniulotteinen. Tutkimuksessa tulee kuitenkin huomioida, että todellisuutta ei saa jakaa mielivaltaisesti osiin. Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on tutkia tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Sen avulla pyritään paljastamaan ja löytämään tosiasioita. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.)

Laadullisen tutkimukseen kuuluu laaja valikoima erilaisia lähestymistapoja, jotka ovat osittain keskenään päällekkäisiä. Tutkimus voidaan määritellä ihmisen tulkintojen, käsitysten, kokemusten ja motivaatioiden tutkimiseksi ja se on näkemysten kuvauksia. Se liittyy ihmisten asenteisiin, käyttäytymiseen ja uskomuksiin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 65-66.) Laadullinen tutkimus pystytään toteuttamaan usealla erilaisella menetelmällä. Näille menetelmille yhteisiä korostuneita piirteitä ovat muun muassa ilmaisuun ja kieleen, kohteen tarkoitukseen ja merkitykseen sekä sen esiintymisympäristöön ja taustaan liittyvät seikat. (Jyväskylän Yliopiston Koppan www-sivut 2015.)

10.2 Sisällön analyysi

Sisällön analyysi on monipuolinen tutkimusmateriaalin analysointityökalu. Sisällön analyysin avulla voidaan analysoida materiaalia objektiivisesti ja systemaattisesti. Sillä pystytään kuvailemaan, järjestämään sekä ilmaisemaan lukuina. Sisällön analyysin kautta pyritään rakentamaan sellaisia malleja, joilla tutkittava ilmiö voidaan käsitteellistää sekä sisältö tiivistää. (Kyngäs & Vanhanen 1999, 3.)

Sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jolla voidaan tehdä toistettavia sekä päteviä päätelmiä tutkimusaineiston pohjalta sen suhteesta asia- ja sisältöyhteyteen. Analyy-

sin avulla voidaan sekä saada uutta tietoa että uusia näkökulmia ja löytää piileviä tosiasioita. Sisällönanalyysin kohdealueita ovat sanalliset, kuvainnolliset ja viestinnälliset sisällöt. Tutkittava sisältö voi olla monialaista, mutta sillä tulee olla yhteys tutkittavaan ilmiöön ja sitä tulee voida koota, havainnoida sekä analysoida.

(Anttila,1998.)

Sisällön analyysilla tutkitaan enimmäkseen kielellistä aineistoa, jossa tutkija pyrkii erilaisten sisällöllisten jaotteluiden avulla analysoimaan tutkittavaan ilmiöön liittyviä sisältöjä sekä rakenteita. Analyysi mielletään nykyisin lähinnä kvalitatiiviseksi aineistonanalyysimenetelmäksi, millä kuvataan kirjoitetun ja puhutun kielen muotoa ja sisältöä. Sitä hyödyntäviksi tutkimuksiksi katsotaan sellaiset tutkimukset, joissa joko sanallisesti (käsitteellisesti) tai tilastollisesti pyritään kuvailemaan aineiston sisältöä. Analyysilla kuvataan analysoitavan materiaalin sisältöä, rakennetta tai molempia. Sisällöllä tarkoitetaan aineistonaihetta tai teemaa ja rakenteen analyysiin sisältyy aineiston sijainti, muotoilu, kuvien ja tekstin käyttö. (Seitamaa-Hakkarainen 2000, 1.)

Sisällön analyysin käyttö on yllättävän haasteellista, sen epäsuoran etenemistavan vuoksi. Sen avulla ei saada yksinkertaista kuvausta, koska joustavuus ja säännöllisyys luo haasteet käytölle. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 135.)

Opinnäytetyön sisältämässä verkkokyselyssä oli vain avoimia kysymyksiä, joten saatu aineisto koostuu lauseista ja yksittäisistä sanoista. Kaiken kaikkiaan vastauksia saatiin yhdeksän, joista kahdeksan oli lähihoitajaopiskelijoiden vastauksia. Kyselyiden vastausajan päätyttyä kaikki saadut vastaukset luettiin ja koottiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Tämän jälkeen vastaukset luettiin uudelleen ja ne jaoteltiin sen perusteella vastaako se kysymykseen ja sitä kautta tutkimuskysymykseen.

Jokainen vastaus käsiteltiin sen kysymyksen alaluokkana, johon se verkkokyselyssä oli vastannut. Lähihoitajaopiskelijoiden ja valmiin lähihoitajan vastaukset pidettiin erillään toisistaan, jotta kyselyllä saadut vastaukset eivät sekoittuisi keskenään ja näin ollen vääristäisi kyselyn kautta saatua palautetta ja tietoa. Kysymyksiin parhaiten vastaavista vastauksista nostettiin muutamia elävöittämään tekstiä suorina lainauksina ja tekstin ulkopuolelle jääneistä vastauksista pyrittiin luomaan kokonaiskatsaus osaksi tekstiä.

10.3 Kohderyhmä

Opinnäytetyössä kohderyhminä olivat Sataedun Harjavallan yksikön lähihoitajaopiskelijat, jotka suorittivat Lähihoitaja omaishoitajan tukena-kurssin syksyllä 2014 sekä lähihoitajat, jotka suorittivat kyseisen kurssin vuonna 2011. Opinnäytetyön edetessä kohderyhmäksi liittyi myös Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen lähihoitajaopiskelija ryhmä.

10.4 Taustatiedot

Verkkokyselylomake lähetettiin sähköpostitse Sataedun edustajan toimesta Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin syksyllä 2014 suorittaneille lähihoitajaopiskelijoille ja Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen lähihoitajaopiskelija ryhmälle verkkokysely lähetettiin heidän ryhmänohjaajansa toimesta. Vastauksia saatiin lähihoitajaopiskelijoilta yhteensä 8 kappaletta. Kurssin pilottiryhmään vuonna 2011 osallistuneita lähihoitajia tavoitettiin sosiaalisen median kautta 6, joista 1 vastasi verkkokyselyyn.

10.5 Aineiston keruu

Opinnäytetyö toteutettiin verkkokyselyinä (Liite1, Liite2 ja Liite3). Verkkokyselyn oli tarkoitus olla avoinna tammikuun 2015 ajan, mutta vastauksien määrän lisäämiseksi vastausaikaa jatkettiin helmikuuhun 2015. Verkkokysely toteutettiin siis tammi-helmikuun 2015 aikana Sataedun lähihoitajaopiskelijoille ja valmiille lähihoitajille. Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen lähihoitajaopiskelijoille verkkokysely toteutettiin huhtikuun 2015 aikana.

Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja siihen vastattiin anonymisti. Kysely sisälsi kolme avointa kysymystä. Verkkokyselyn kysymykset pohjautuivat kolmeen tutkimuskysymykseen. Verkkokysely toimitettiin lähihoitajaopiskelijoille Sataedun kautta, jotta vastauksia saataisiin enemmän. Lähihoitajat tavoitettiin sosiaalisen me-

dian kautta. Karkun kotitalous- ja sosiaalioppilaitoksen lähihoitajaopiskelijoille verkkokysely toimitettiin heidän ryhmänohjaajansa välityksellä.

11 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

11.1 Kurssilta saadut valmiudet

Lähihoitajaopiskelijoiden vastuksista ilmeni, että Lähihoitaja omaishoitajan tukenakurssi keskittyi lähinnä virkistymispäivän järjestämiseen ja vastaajat olivat odottaneet kurssilta enemmän tietoa omaishoitajana olosta ja heidän arjestaan.

Yksi vastaajista olisi kaivannut omaishoitaja itse kertomaan arjestaan. Kurssilla hän ei saanut mielestään tarpeeksi tietoa omaishoitajuudesta. Vastauksista kävi myös ilmi, että kurssi keskittyi vastaajien mielestä liikaa itse Suomen Punaisen Ristin toimintaan.

”Kurssi oli mielestäni erittäin suppea, eikä mielestäni antanut tietoa omaishoitajuudesta juurikaan. Olisin kaivannut, että omaishoitajat olisivat vaikka itse tulleet kertomaan asiasta ja omista kokemuksistaan. Kurssin sisältö painottui liikaan itse Punaisen Ristin toimintaan.”

”Lähinnä tietoa tuli SPR:n toiminnasta, olisi mukavaa jos joku omaishoitaja olisi tullut kertomaan päivärytmistään ym. Kurssilta ei paljon mieleen jäänyt.”

Osa vastaajista koki, ettei kurssista ollut heille hyötyä. Toinen osa taas mielsi, että kurssista saattoi olla hieman hyötyä.

”Kurssi tarjosi valmiuksia kohtalaisesti ja oli informatiivinen. Mielestäni kurssi kuitenkin keskittyi liikaa tapahtumapäivän järjestämiseen.”

Kyselyyn vastannut lähihoitaja koki saaneensa tietoa omaishoitajien raskaasta työstä. Samalla hän huomauttaa, että virikepäivän järjestäminen oli raskasta, eikä se myöskään perustunut hänen mielestään vapaaehtoisuuteen.

”Antoi tietoa omaishoitajien raskaasta työstä. Omaishoitajat ovat usein vanhoja ja sairaita itsekin. Omaishoitajien virikepäivän järjestäminen oli raskasta eikä perustunut vapaaehtoisuuteen.”

11.2 Kurssilta saatujen oppien hyödyntäminen

Useista lähihoitajaopiskelijoiden vastuksista ilmeni, etteivät he ole hyödyntäneet kurssilla mahdollisesti saamaansa tietoa esimerkiksi työssä tai koulussa.

”Uutta tietoa omaishoitajista en juuri saanut, mutta spr:n toiminnasta kyllä kuulimme. Paikkakunnan toiminnasta ei kuitenkaan osattu juurikaan kertoa. Oikeastaan parhaiten kurssilla oppi suunnittelemaan virikepäiviä.”

”En ole.”

”En mitenkään.”

”En ole hyödyntänyt.”

Lähihoitajan vastauksesta käy ilmi, että virikepäivän järjestämisen kautta organisointitaidot kehittyivät, mutta samalla hänen vastauksestaan selviää, että kaikki eivät osallistuneet yhtä aktiivisesti järjestelyihin.

11.3 Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen kurssin jälkeen

Kukaan verkkokyselyyn vastannut ei jäänyt mukaan vapaaehtoistoimintaan kurssin käymisen jälkeen. Lähihoitaja mainitsee ajan riittämättömyyden syyksi, ettei ole osallistunut, mutta pitää sitä tulevaisuudessa mahdollisena.

12 POHDINTA

12.1 Eettisyys

Nykyään korostetaan, että pelkkä tutkimusaiheen valinta on tutkijan yksi eettinen ratkaisu. Tutkijan pitää miettiä aiheen merkitystä yhteiskunnalle, mutta ensisijaisesti sitä, miten tutkimus vaikuttaa sen kohderyhmään ja osallistujiin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 218.)

Tutkimuksen ja etiikan suhde on moniulotteinen. Osaltaan tutkimuksen tulokset vaikuttavat erilaisiin eettisiin ratkaisuihin ja osaltaan eettiset näkökannat vaikuttavat tutkijan tekemiin eettisiin itsenäisiin ratkaisuihin. Edellä mainittua suhdetta kutsutaan tieteen etiikaksi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125.)

Tutkijalla on vastuu tutkimuksensa eettisestä harkinnasta. Tutkimuksen aiheen pohdintaan kuuluu aina eettisyys ja pohdinta siitä, kenen ehdoilla tutkimusaihe on valittu sekä miksi kyseiseen tutkimukseen ryhdytään. Nämä seikat tulevat julki tahtomatta tai tahtoen tutkimuksen julkaistussa tarkoituksessa ja tutkimusongelman tai tutkimustehtävän muotoilussa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 129.)

Hyödyllisyys on tutkimuksen oikeutuksen lähtökohta ja samalla tutkimusetiikan periaate. Aina tutkimuksen hyöty ei kohdistu tutkittavaan henkilöön, vaan tutkimustuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa uusien kohteiden ja henkilöiden hyväksi. Tutkimussuunnitelmasta tulee käydä ilmi tutkijan arvio siitä, miten tutkimuksesta saatua ja tuotettua tietoa voidaan hyödyntää. Tutkimusetiikan mukaisesti tutkijan on vältettävä tarpeettomien haittojen ja epämukavuuksien aiheutumista tutkittaville. Nämä haitat voivat olla emotionaalisia, fyysisiä, taloudellisia tai sosiaalisia. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 218.)

Tutkimusta toteutettaessa tutkijan omalla eettisellä toiminnalla on merkitystä. Tuloksia tulee käsitellä siten, että vastaajien anonymiteetti säilyy. Tutkittavan tulee antaa suostumuksensa osallistumisestaan kirjallisesti tai suullisesti, myös kyselyyn vastaaminen voi olla suostumuksen ilmentymä. Tutkimuksen kohteella on oikeus missä

tahansa tutkimuksen vaiheessa keskeyttää osallistumisensa, mutta tämä ei pois sulje hänen antamaansa panosta ja sen hyödyntämistä tutkimuksessa. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan www-sivut 2015.)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on laatinut oppaan Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa (2012). Tämä on päivitetty versio Tutkimuseettisen neuvottelukunnan oppaasta Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen (2002). Sen kohderyhmiä ovat muun muassa ammattikorkeakoulut, yliopistot ja erilaiset tutkimuslaitokset. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan www-sivut 2015.)

Opinnäytetyön verkkokyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja siihen vastattiin anonyymisti. Myös tulosten analyysivaiheessa lähihoitajaopiskelijoiden vastaukset käsiteltiin yhtenä vastaajaryhmänä, jolloin tekstiin liitetyistä suorista vastauksista ei pystytä päättämään, kumpaan lähihoitajaopiskelijaryhmään vastaaja kuuluu. Verkkokyselyn kysymykset laadittiin niin, ettei niissä kysytä arkaluontoisia asioita vaan niillä kerätään tietoa Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena – kurssin suorittaneiden lähihoitajaopiskelijoiden ja lähihoitajien kokemuksista. Lisäksi opinnäytetyöhön liitettiin Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena - kurssin kurssirunko (Liite4), jotta opinnäytetyön lukija saisi tiedon, mitä asioita ja sisältöjä kurssilla on käsitelty.

12.2 Luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tarkka, yksityiskohtainen selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Tarkkuuteen kuuluvat kaikki tutkimuksen osa-alueet. Aineiston keruuseen liittyvät asiat pitää kertoa tarkasti ja totuudenmukaisesti. Tulosten tulkinta vaatii tutkijalta taitoa tarkastella vastauksia niin, että ne saatetaan teoreettisen tarkastelun tasolle. Tässä pätee myös tarkkuuden vaatimus. Tutkijan on perusteltava, mikä on hänen päätelmänsä perusta. Lukijalle asiaa selkeyttää suorien haastatteluoitteiden ja anonyymien dokumenttien käyttö. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 232-233.)

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee huomioida mittaamisen ja tulosten luotettavuus. Tämän vuoksi tarkastelukohteena ovat tulosten ulkoinen sekä sisäinen validiteetti. Sisäinen validiteetti tarkoittaa, että tulokset johtuvat ainoastaan asetelmasta, eivät muista tekijöistä. Saatujen tulosten ulkoinen validiteetti tarkoittaa niiden yleistävyyttä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 195-196.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa nousevat esiin kysymykset puolueettomuudesta ja totuudesta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 134). Laadullisen tutkimuksen arviointikriteereitä ovat uskottavuus, riippuvuus, vahvistettavuus ja siirrettävyys. Tutkimuksen raporteissa esitetään usein aitoja, suoria lainauksia esimerkiksi haastatteluteksteistä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 196.) On tärkeää, että saadut tulokset dokumentoidaan tarkasti. Lisäksi on hyvä huomioida valintojen ja ratkaisujen perustelut, se miksi on tehty näin ja mitä siitä seurasi. (Kananen 2014, 150-151.)

Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa ei pakoteta ennalta määritettyyn kehykseen, koska ei ole yhtä oikeaa tulkintaa vaan tulkinnassa on aina mukana tutkijan oma alitajunta (Nieminen 2006, 219). Tulkittaessa kvalitatiivista aineistoa mukana on aina tutkijan oma näkemys, jossa on mukana omat tunteet ja hänen oma tietämyksensä. (Nieminen 2006, 215).

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteeri on tutkija sekä hänen rehellisyytensä. Sillä laadullisen tutkimuksen tarkastelussa arvioinnin kohteena ovat tutkimuksen toteuttaneen tutkijan tekemät teot, ratkaisut ja valinnat. Suorittajan tuleekin arvioida tutkimuksensa luotettavuutta jatkuvasti ja aina erilaisia valintoja tehdessään. Luotettavuuden arviointia toteutetaan siis koko tutkimuksen ajan suhteessa teoriaan, luokiteluun, tutkimusaineiston jaotteluun, tulkintaan ja siitä tehtyihin johtopäätöksiin. Hänen tulee kyetä perustelemaan tekemänsä valinnat ja arvioimaan niiden tarkoituksenmukaisuutta ja toimivuutta. (Vilkkä 2005, 158-159.)

Laadullisen tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkittavan aineiston käsittelyn sekä analyysin luotettavuutta. Kirjoitettaessa laadullisen tutkimuksen tutkimusraporttia pitää huomioida kaksi luotettavuuskysymyksiin liittyvää kriteeriä: analyysin arviointavuus ja sen uskottavuus. Laadullisen tutkimuksen arviointavuudella tarkoitetaan,

että lukijalle annetaan mahdollisuus havainnoida tutkijan päättelyä ja antaa siitä palautetta. Uskottavuudella tarkoitetaan, että lukijan on uskottava tutkimusraportin pohjalta, että siinä kuvatuilla keinoilla on saatu esille esitetyt tulkinnat. (Anttila 1998.)

Tutkimuksen validiteetilla tarkastellaan menetelmän tai mittarin toimivuutta mitattavaan ilmiöön: mittaako se mitä on tarkoitus mitata vai sitä mitä tutkija ajattelee mittaavansa. Selitysten, kuvausten ja tulkintojen tulee olla yhteensopivia keskenään (Hiltunen 2008). Validiutta tarkasteltaessa kiinnitetään huomio käsitteiden, tutkimuksen perusjoukon ja muuttujien määrittelyyn, aineiston keräämiseen sekä varmistumiseen siitä, että käytettävä mittarissa olevat kysymykset kattavat koko tutkimusongelman. Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä. Validiteetti ja reliabiliteetti muodostavat yhdessä kokonaisluotettavuuden mittarin. (Vilka 2005, 161-162.)

Opinnäytetyön luotettavuutta tarkasteltiin koko kirjoittamis- ja analyysiprosessin ajan. Verkkokyselyllä saadut vastaukset otettiin esimerkeiksi opinnäytetyöhön sen perusteella, vastasivatko ne kysymykseen. Ja tätä kautta varmistettiin vastausten luotettavuus. Myös lähihoitajan ja lähihoitajaopiskelijoiden vastaukset pidettiin erillä toisistaan analyysivaiheessa, jotta vastaukset eivät sekoaisi ja tätä kautta luotettavuus kärsisi.

13 JOHTOPÄÄTÖKSET

Lähihoitajaopiskelijoille toteutetun verkkokyselyn avulla saatujen vastausten ja niiden yhteneväisyyden pohjalta Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena-kurssia olisi hyvä kehittää. Kehitettävää on vastausten perusteella kurssin sisällössä ja sen painopisteissä.

Verkkokyselyyn vastanneiden mielestä kurssi tarjosi jonkin verran valmiuksia, sisälsi informaatiota ja antoi tietoa omaishoitajien raskaasta työstä. Lähihoitajaopiskelijat olisivat toivoneet enemmän tietoa omaishoitajuudesta ja heidän arjestaan. Kurssille voisikin tulevaisuudessa pyytää esimerkiksi kokemuskouluttajan sekä omaishoitajan kertomaan arjestaan lähihoitajaopiskelijoille.

Kokemuskouluttaja on henkilö, joka on saanut tehtävään koulutuksen ja hänen puheenvuoronsa perustuvat hänen omaan kokemukseensa. Jokaisen kokemuskouluttajan tarina on erityinen. (Kokemuskoulutus [www-sivut](http://www.spr.fi) 2013.)

Vastauksista käy ilmi, myös kurssin painopiste keskittyi vastaajien mielestä Suomen Punaiseen Ristiin sekä tiedonantamiseen sen toiminnasta. Suomen Punaisen Ristin toiminta on arvokasta ja sitä tulee jakaa, mutta itse kurssin tarkoitusta ajatellen sen painopistettä voisi keventää.

Vapaaehtoistyöhön mukaan lähteminen ei myöskään lisääntynyt kurssin käymisen myötä. Tässä on myös kehittämishaaste Suomen Punaiselle Ristille, miten saada nuoret innostumaan vapaaehtoistyöstä.

Kokonaisuudessaan verkkokyselyyn saatiin vähän vastauksia ja tätä kautta aineisto jäi odotettua suppeammaksi. Kysely pyrittiin rakentamaan niin, että siihen vastaaminen olisi helppoa ja nopeaa, jolloin vastauksia odotettiin tulevan enemmän. Jatkossa vastaavia verkkokyselyitä tulee miettiä harkiten, sillä opiskelijoiden kiinnostus vastata verkkokyselyyn vaihtelee, vaikka kysely ei olisikaan laaja tai työläs vastata. Kyse-

ly olisi mahdollisesti kannattanut toteuttaa haastattelemalla lähihoitajaopiskelijoita. Tätä kautta vastauksia ja näkemyksiä olisi tullut enemmän.

Opinnäytetyötä tehdessä jouduttiin monesti miettimään parasta lähestymistapaa ja ajoittain yhteistyötahojen välinen yhteydenpito oli haasteellista. Sopimusasioita hoidettiin sähköpostitse ja puhelimitse, jotta opinnäytetyö olisi pysynyt aikataulussa. Lisäksi opinnäytetyön kirjoittajan Suomen Punaisen Ristin yhdyshenkilö vaihtui yllättäen prosessin aikana.

Jatkotutkimukset opinnäytetyölle voisivat olla omaishoitajien kokemukset lähihoitajaopiskelijoiden järjestämästä viriketoiminnasta ja omaishoitajien kokema Suomen Punaiselta Ristiltä saamansa tuki.

LÄHTEET

Anttila, P. 1998. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Viitattu 19.11.2014 ja 19.5.2015 <http://www.metodix.com.>,

Bandy, J. 2015. What is Service Learning or Community Engagement?. Vanderbilt University. Viitattu 29.1.2015 <http://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/teaching-through-community-engagement/>

Euroopan parlamentin mietintö 24.11.2009. Viitattu 19.11.2014 <http://www.europarl.europa.eu>

Grönlund, H. 2012. Volunteerism as a mirror of individual and society; reflections from young adults in Finland. Väitöskirja. Helsingin Yliopisto. ISBN 978-952-10-7938-2

Grönlund, H. & Pessi, A.B. 2008. Osallisuuden asenteet ja teot. Julkaisussa: Autio, M., Eräranta, K. & Myllyniemi, S., toim. Polarisoituva nuoruus? Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Helsinki:Stakes

Hiltunen, L. 2008. Kyselytutkimus. Graduryhmä-kevät 2008. Jyväskylän Yliopisto. Viitattu 27.4.2015. <http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/kyselytutkimus.pdf>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy

Jyväskylän Yliopiston Koppa www-sivut 2015. Viitattu 4.5.2015. <https://koppa.jyu.fi>

Kaivonen, M. & Nissi-Onnela, S. 2011. Omaishoitajuus liittää yhteen monia rooleja. Julkaisussa: Kaivonen, M., Kotiranta, T., Mäkinen, E., Purhonen, M. & Salanko-Vuorela, M., toim. Omaishoito. Tietoa ja tukea yhteistyöhön. Helsinki: Duodecim.

Kamu-hankkeen www-sivut. 2013. Viitattu 19.1.2015 mu.metropolia.fi/documents/2013/06/service-learning.docx

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176. Suomen Yliopistopaino Oy- Juneves Print.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2010. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki. WSOYpro Oy.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki. WSOYpro Oy

Kannelsuo, M. & Salmenkangas, M. 2014. Oppia, innostusta ja draamaa - Opiskelijat vapaaehtoistoiminnassa. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 19.2.2015 ISBN 978-952-6690-56-8

Kattainen, E., Muuri A., Luoma M-L. & Voutilainen, P. 2008. Läheisapu ja sen merkitys kansalaisille. Julkaisussa: Moisio, P., Karvonen, S., Simpura, J. & Heikkilä, M., toim. Suomalaisten hyvinvointi. Helsinki: Stakes

Kehusmaa, S. 2014. Hoidon menoja hillitsemässä : heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus. Väitöskirja. Tampereen yliopisto, terveystieteiden yksikkö. Viitattu 13.1.2015 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-669-942-7>

Kokemuskoulutus www-sivut 2013. Viitattu 14.5.2015
<http://www.kokemuskoulutus.fi/kokemuskoulutus/>

Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede 11 nro 1/-99.

Lehtinen, S. & Tapiovaara, K. 2012. Vapaaehtoistoiminta oppimiskokemuksena. Helsingin Yliopisto. PDF-tiedosto. Viitattu 13.1.2015
<http://www.kansalaisareena.fi/>

Manninen, N. & Raatikainen, E. 2014. Vapaaehtoistoiminnasta oppimaan- Ajatuksia ammattikorkeakouluille. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 24.2.2015 ISBN 978-952-6690-58-2

Manninen, N., Raatikainen, E. & Salmenkangas, M. 2014. Service learning malli vapaaehtoistyön kehittämisen välineenä. KAMU-pajaseminaari 14.5.2014. Viitattu 15.1.2015 http://kamu.metropolia.fi/wp-content/uploads/2014/05/Service-Learning-malli_140514.pdf

National Co-ordinating Centre for Public Engagement www-sivut. Viitattu 27.4.2015
https://www.publicengagement.ac.uk/sites/default/files/publication/student_volunteering_-_background_policy_and_context_1.pdf

Nieminen, H. 2006. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Julkaisussa: Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. WSOY

Nylund, M. & Yeung, A.B. 2005. Vapaaehtoistoiminta, anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä : Gummerus Kirjapaino

Ojala, S. 2008. Olen ammatiltani lähihoitaja. Suomen lähi- ja perushoitajaliiton 60-vuotisjuhlakirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Pessi, A.B. & Oravasaari, T. 2010. Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä. Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali- ja terveystieteiden vapaaehtoistoiminnasta. Helsinki: Yliopistopaino. Viitattu 30.1.201
<http://www.kansalaisareena.fi/RAYraportti23.pdf>

Raassina, A-M. 2013. Omaishoitajat ja Läheiset - Liitto ry:n ja paikallisyhdistysten hallitusten neuvottelupäivät. Viitattu 14.1.2015 <http://www.omaishoitajat.fi/>

Ropo, A. & Eriksson, P. 2001. Hyvinvointipalvelut, liiketoiminta ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Eskola, Antti – Kurki, Leena (toim.): Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino.

Seitamaa-Hakkarainen, P. 2000. Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. Viitattu 19.11.2014. <http://www.academia.edu/>

Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2015. Viitattu 9.1.2015
<http://www.punainenristi.fi>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut. Viitattu 29.1.2015
<http://www.thl.fi/>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut. Vammaispalvelujen käsikirja. 2014. Viitattu 13.2.2015. <https://www.thl.fi>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan www-sivut. 2015. Viitattu 2.4.2015.
<http://www.tenk.fi/>

Valliluoto, S. 2014. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista ja esteistä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 4/2014. Viitattu 13.4.2015
<http://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/selvitykset/2014/kkv-selvityksia-4-2014-vapaaehtoistoiminta.pdf>

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Tammi

Workingabroad:in www-sivut. 2014. Viitattu 10.3.2015
<http://www.workingabroad.com/volunteering-abroad/student-volunteering/>

Voutilainen, P., Kattainen, E. & Heinola, R. 2007. Omaishoidon tuki sosiaalipalveluna. Selvitys omaishoidon tuesta ja sen vaihtelusta 1994–2006. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:28. Viitattu 20.1.2015 <http://www.stm.fi/> ISBN 978-952-00-2345-4

Yeung, A. 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Hakapaino. Helsinki

LIITEET

LIITE 1

Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena kurssista saadut kokemukset lähihoitajille ja lähihoitajaopiskelijoille

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena -kurssista saatuja hyötyjä ja valmiuksia lähihoitajan työssä. Seuraavilla kysymyksillä kartoitetaan kokemuksiasi syksyllä 2014 käydystä kurssista.

Vastaukset käsitellään nimettömänä ja luottamuksellisesti sekä niiden asiallisesta hävittämisestä huolehditaan vastausten analysoinnin jälkeen. Vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia. Kysely on avoinna tammikuun 2015 ajan.

Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

Jos sinulla on jotain kysyttävää kyselyyn liittyen ota vain rohkeasti yhteyttä!

Ystävällisin terveisin

Annika Mattila

Satakunnan ammattikoulu, Terveys osaamisalue

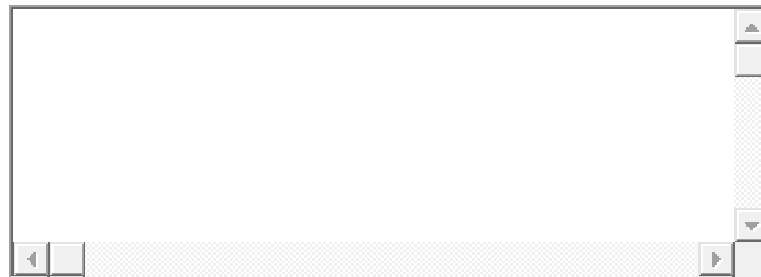
annika.mattila@student.samk.fi

1. Millaisia valmiuksia kurssi sinulle antoi omaishoitajien kohtaamiseen, tukemiseen ja auttamiseen liittyen?

2. Miten olet hyödyntänyt kurssista saamiasi oppeja?

An empty rectangular text input field with a light gray border. It features a vertical scrollbar on the right side and horizontal scrollbars at the bottom, indicating it is a multi-line text area.

3. Lähditkö mukaan vapaaehtoistoimintaan kurssin jälkeen? Jos lähdit mukaan vapaaehtoistoimintaan, niin millaisessa vapaaehtoistoiminnassa olet mukana?

An empty rectangular text input field with a light gray border. It features a vertical scrollbar on the right side and horizontal scrollbars at the bottom, indicating it is a multi-line text area.

LIITE 2

Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena kurssista saadut kokemukset lähihoitajille ja lähihoitajaopiskelijoille

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Suomen Punaisen Ristin lähihoitaja omaishoitajan tukena kurssista saatuja hyötyjä ja valmiuksia Lähihoitajan työssä. Seuraavilla kysymyksillä kartoitetaan kokemuksiasi vuonna 2011 ammattiopintojen ohessa käydystä kurssista.

Vastaukset käsitellään nimettömänä ja luottamuksellisesti sekä niiden asiallisesta hävittämisestä huolehditaan vastausten analysoinnin jälkeen. Vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia. Kysely on avoinna tammikuun 2015 ajan.

Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

Jos sinulla on jotain kysyttävää kyselyyn liittyen ota vain rohkeasti yhteyttä!

Ystävällisin terveisin

Annika Mattila

Satakunnan ammattikoulu, Terveys osaamisalue

annika.mattila@student.samk.fi

1. Millaisia valmiuksia kurssi sinulle antoi omaishoitajien kohtaamiseen, tukemiseen ja auttamiseen liittyen?

2. Miten olet hyödyntänyt kurssista saamiasi oppeja?

A rectangular text input field with a light gray border and a dotted background. It contains no text. There are small navigation icons (back, forward, up, down) in the corners.

3. Lähditkö mukaan vapaaehtoistoimintaan kurssin jälkeen? Jos lähdit mukaan vapaaehtoistoimintaan, niin millaisessa vapaaehtoistoiminnassa olet mukana?

A rectangular text input field with a light gray border and a dotted background. It contains no text. There are small navigation icons (back, forward, up, down) in the corners.

LIITE 3

Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena kurssista saadut kokemukset lähihoitajille ja lähihoitajaopiskelijoille

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Suomen Punaisen Ristin Lähihoitaja omaishoitajan tukena -kurssista saatuja hyötyjä ja valmiuksia lähihoitajan työssä. Seuraavilla kysymyksillä kartoitetaan kokemuksiasi keväällä 2015 käydystä kurssista.

Vastaukset käsitellään nimettömänä ja luottamuksellisesti sekä niiden asiallisesta hävittämisestä huolehditaan vastausten analysoinnin jälkeen. Vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia. Kysely on avoinna 19.4.2015 saakka.

Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

Jos sinulla on jotain kysyttävää kyselyyn liittyen ota vain rohkeasti yhteyttä!

Ystävällisin terveisin

Annika Mattila

Satakunnan ammattikoulu, Terveys osaamisalue

annika.mattila@student.samk.fi

1. Millaisia valmiuksia kurssi sinulle antoi omaishoitajien kohtaamiseen, tukemiseen ja auttamiseen liittyen?

2. Miten olet hyödyntänyt kurssista saamiasi oppeja?

A rectangular text input field with a thin black border. The field is currently empty. On the right side, there are three small, vertically stacked square buttons. On the bottom left, there are two small square buttons, one with a left-pointing arrow and one with a right-pointing arrow. On the bottom right, there is a small square button with a downward-pointing arrow.

3. Lähditkö mukaan vapaaehtoistoimintaan kurssin jälkeen? Jos lähdit mukaan vapaaehtoistoimintaan, niin millaisessa vapaaehtoistoiminnassa olet mukana?

A rectangular text input field with a thin black border. The field is currently empty. On the right side, there are three small, vertically stacked square buttons. On the bottom left, there are two small square buttons, one with a left-pointing arrow and one with a right-pointing arrow. On the bottom right, there is a small square button with a downward-pointing arrow.

Kurssirunko (Suomen Punainen Risti, Lähihoitaja omaishoitajan tukena kurssikokonaisuus)

1. kerta, 4 x 45 min

Suomen Punainen Risti järjestönä

- Esittelykierros, motiivit osallistumiselle, odotukset
 - Kurssin esittely: tavoitteet, sisältö ja käytännön järjestelyt
 - Punainen Risti järjestönä, sosiaali- ja terveystalvet SPR:ssä.
 - Omaishoitajien tukitoimintahankkeen esittely.
 - Toiminnan suunnittelua: Virittäytyminen toiminnallisen päivän suunnitteluun.
- Minkälaista ryhmätoimintaa tai virkistystä opiskelijat voisivat järjestää omaishoitajille? Päivämääristä sopiminen.

2. kerta, 4 x 45 min

Omaishoitajana Suomessa

- Omaishoitajana Suomessa.
 - Omaishoitajien yhteiskunnallinen asema, laki omaishoidon tuesta.
 - Omaishoitajien tukitoiminnassa mukana olevan omaishoitajan mietteitä.
 - Keskustelua omaishoitajuudesta.
 - Toiminnan suunnittelua: Käytännön järjestelyistä ja resursseista sopiminen.
- Toiminnallisen päivän konkretisointi alkaa.

3. kerta, 4 x 45 min

Vapaaehtoisena Suomen Punaisessa Ristissä

- Vapaaehtoistoiminnan periaatteet ja pelisäännöt, vastuukysymykset
 - Omaishoitajien tukitoiminnan vapaaehtoisen rooli – mikä kuuluu ammattilaiselle?
- Mitä ammattilainen saa vapaaehtoiselta?
- Mistä vapaaehtoinen saa tukea?
 - Toiminnan suunnittelua: Opiskelijoiden suunnitteleman toiminnan esitleminen.
- Palautetta suunnitelmista.

4. kerta, 4 x 45 min

Vapaaehtoinen viestijänä

- Vapaaehtoisena viestiminen - omaishoitajien tavoittaminen
- Kutsukirjeen/mainoksen laatiminen omaishoitajille: opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat kutsukirjeen/mainoksen omaishoitajille tapahtumasta
- 2 x 45 min on varattu suunnitellun toiminnan kehittämiseen ja hiomiseen.

5. kerta, 4 x 45 min

Vapaaehtoisen voimavarat

- Omien voimavarojen tunnistaminen
- Omaishoitajien kohtaaminen
- suunnitellun toiminnan läpikäyminen ja käytännön asioista sopiminen (ryhmäkohtaista neuvontaa)

6. kerta, 3 – 4 h

Toiminnallinen tilaisuus omaishoitajille

- Opiskelijat toteuttavat suunnittelemansa tilaisuuden omaishoitajille.

7. kerta, 2 x 45 min

Purku ja palaute

- Ryhmät esittelevät lyhyesti toteutetun toimintansa muille
- Kouluttajavetoinen purkutilaisuus pienryhmissä (mikä meni hyvin, missä olisi ollut parannettavaa?)
- Opiskelijoiden kirjallisen kurssipalautteen kerääminen
- Todistusten jakaminen